

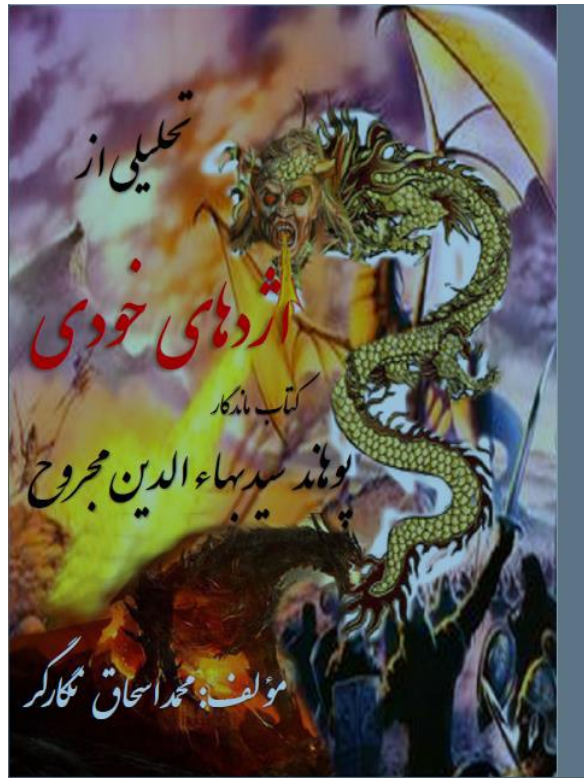

۲۰۱۸/۰۵/۰۷

م. اسحاق نگارگر

تخلیبي از اژدهای خودی

قسمت بیستم

تحلیلی از اژدهای خودی کتاب ماندگار پوهاند بهاء الدین مجروح

اژدهای خودی

مفهوم معنوی میهن

قسمت بیستم

در یادداشت قبلی گفتم که استاد در اشاره ششم خود به جوان مجذوب الحال از میهن معنوی صحبت نموده می فرمایند که "فرمانروای خودی چون از میهن معنوی خویش دور افتاده است بنا براین خود آواره آوارگان است و سرچشمه گمگشتگی و غربت آدمیان".

❖ ۱- این جا ما با دو مقوله میهن سر و کار داریم. یکی محلی که ما و پدران ما در آن به دنیا آمده از آب و خاک و هوای آن کسب فیض کرده ایم و این سرزمین وجود محسوس و مادی دارد. قدامت از وطن همان معنای محل تولد یا مسقط الرأس را در نظر داشتند و آن سرزمین سرحدات مشخص جغرافیایی امروز را نداشت و چون سرحدات نبود بنا بر این برای سیر و سفر از یک جا به جای دیگر هیچ گونه قید و بند وجود نداشت و کسی نیازمند ویزه و پاسپورت نبود. به طور مثال ناصر خسرو با برادر خود از بلخ به سفر آغاز می کند و ایران امروز، عربستان امروز و سوریه و مصر امروز را زیر پا می گذارد و هفت سال در آنجاها می ماند بدون اینکه کسی از او بپرسد کیستی و عزم کجا داری یا بعد از او بهاولدین و آد پدر مولانا از بلخ هجرت و در لارنده و قونیه اقامت اختیار می کند. بعد ها سیاح معروف ابن بطوطه نیم دنیای باستان را سفر می کند و اصولاً حد و مرزی وجود ندارد که از او بپرسند که هدف سفرش چیست.

❖ ۲- تجاوز بر قلمروهای دیگر از مفاخر پادشاهان است و این پادشاهان مستبد برای جلوگیری از شورش های درون قلمرو و کسب خراج و ثروت دیگران دست به تجاوز می زنند و قلمرو امیران ضعیف تر از خود را به قلمرو خود ضمیمه می کنند. محبتی اگر نسبت به وطن وجود دارد همان محبت محل تولد و مسقط الرأس است نه محبت وطن به معنای وسیع امروز آن.

افلاکی می گوید: "روایت کرده اند که امیر تاج الدین معتز الخراسانی از خواص مریدان حضرت مولانا بود و حضرت مولانا از جمیع امرا او را دوست تر داشتی و بدو همشهری خطاب کردی" (منافب العارفین افلاکی ج ۱ ص ۲۳۹) و شیخ نجم الدین کبری متولد ۵۴۰ هـ و مقتول در خوارزم هنگامی که مردم را به قیام در برابر فتنه چنگیز فرا می خواند به آنان می گوید: (قوموا علی اسم الله نُقاتلُ فی سبیل الله) یعنی برخیزید به نام خدا برای جهاد در راه خدا و بنا براین هنگامی که مولانا در آغاز مثنوی ما را دعوت می کند که به حکایتی نی که از نیستان عالم وجود بریده شده و گرفتار آتش فراق گردیده است گوش بدهیم منظورش همان سرزمین معنوی استاد مجروح است و آواره شدن از میهن معنوی همان آوارگی از سرزمین فضایل انسانی است که هر که از این میهن آواره شد در هیچ جا جای ندارد و بنا براین آواره آوارگان است. نُحُست تفسیر حُب الوطن را از شیخ الاشراق شهاب الدین سهروردی مقتول می شنویم:

"بدانید ای برادران تجرید! که خدای تان به روشنی توحید تأیید کند! فایده تجرید سرعت بازگشت به وطن اصلی و اتصال به عالم علوی است و معنای سخن حضرت رسول علیه الصلوات والسلام که گفت: (حُب الوطن من الایمان) اشارت به این معنی است و نیز معنایی سخن خدای تعالی در کلام مجید (ای نفس آرام گرفته! به سوی پروردگار خویش باز گرد در حالت خشنودی و خرسندی) زیرا رجوع مقتضی آن است که در گذشته در جایی حضور به هم رسیده باشد تا بدانجا باز گرد دو به کسی که مصر را ندیده نمی گویند به مصر باز گرد و زنده تا از وطن دمشق و بغداد فهم نکنی که این دو از دنیایند... (آثار فارسی شیخ الاشراق ص ۴۶۳)

حضرت مولانا نیز در جا به جای مثنوی و دیوان شمس از این میهن معنوی صحبت می کند:

از دم حُب الوطن بگذر مه ایست   که وطن آن سوست جان این سوی نیست
گر وطن خواهی گذر زان سوی شط   این حدیث راست را کم خوان غلط

همچنین حُب الوطن باشد دُرست

تو وطن بشناس ای خواجه نُحُست

** * **

هر نفس آواز عشق، میرسد از چپ و راست   ما به فلک می رویم عزم تماشا کراست
ما به فلک بوده ایم، یار مَلک بوده ایم   باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست
خود ز فلک برتریم، و ز مَلک افزون تریم   زین دو چرا نگذریم، منزل ما کبریا ست

خلق چو مُرغابیان، زاده ز دریای جان کی کند این جا مقام مُرغ کزان بحر خاست

و اکنون که دریافته ایم که آوارگی از سرزمین فضایل معنوی یا میهن معنوی انسان سالک بدترین شکل آوارگی است. انسان اگر از میهن مادی آواره شد برایش هر ملک ملک اوست که ملک خدای اوست اما آوارگی از سرزمین فضایل معنوی انسان را از آستان نگار برین آواره می سازد و چنین آواره هرگز از آوارگی رهایی نمی یابد. انسان همیشه باید به یاد داشته باشد که آوارگی از سرزمین یا میهن مادی رنج غربت دارد و اما تا وقتی در قلمرو فضایل معنوی اقامت دارد می تواند با انسان هایی که از میهن مادی او نیستند رابطه قوی عاطفی و معنوی به وجود بیارد ولی با آنکه از میهن مادی او می باشد ولی از سرزمین فضایل معنوی آواره گردیده است هیچ وجه مشترک نمی تواند پیدا کند مگر اینکه خود از سرزمین فضایل معنوی آواره گردد.

یادداشت امروز را در همین جا پایان می رسانم و در یادداشت آینده به داستان دیوانه زنجیر گرا می پردازم. تا آنکه روز و روزگار تان خوش و خداوند (ج) هیچ کدام تان را در هیچ حالتی از سرزمین فضایل معنوی آواره نکند! که آوارگی از آن سرزمین انسان را با جوهر انسانی اش بیگانه می سازد. والله اعلم بالصواب. نگارگر ۲۵ اپریل ۲۰۱۴ میلادی

ادامه دارد

قسمت های اول تا نهم این مطلب را با باز نمودن اینک های پایان می توانید مطالعه فرمائید:

قسمت اول:

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱.pdf

قسمت دوم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۲.pdf

قسمت سوم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_b_madjrouh_۳.pdf

قسمت چهارم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_b_madjrouh_۴.pdf

قسمت پنجم:

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_ajdahay_khodi_۵.pdf

قسمت ششم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_b_madjrouh_۶.pdf

قسمت هفتم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۷.pdf

قسمت هشتم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۸.pdf

قسمت نهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۹.pdf

قسمت دهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۰.pdf

قسمت یازدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۱.pdf

قسمت دوازدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۲.pdf

قسمت سیزدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۳.pdf

قسمت چهاردهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/I_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۴.pdf

قسمت پانزدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/l_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۵.pdf

قسمت شانزدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/l_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۶.pdf

قسمت هفدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/l_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۷.pdf

قسمت هژدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/l_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۸.pdf

قسمت نوزدهم

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/l_negargar_tahliley_bar_ajdahaaye_khodi_۱۹.pdf

